

Bijlage 1.

Projectplan Waterwet “herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2”

Zienswijzenrapport

E. Stevens, M. Rouwette, J. Jacobs en Lara Savelkoul

April 2020

1. Inleiding

Van 05 maart 2019 tot en met 16 april 2019 heeft het ontwerpprojectplan 'herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (P1000122) ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn twee zienswijzen ingediend.

Deze zienswijzen zijn ingediend door:

	naam	Adres	ontvangst	Zienswijze n.a.v.
1	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)	Smallepad 5, 3811 MG Amersfoort	15 april 2019	Ontwerp projectplan
2	Stichting tot behartiging van belangen van watermolenexploitanten (SBW),	Oude Baan 100, Dilsen-Lanklaar België	15 april 2019	Ontwerp projectplan

1.1 Ontvankelijkheid

Beide zienswijzen zijn binnen de termijn van ter inzage legging ingediend en daarmee ontvankelijk. Verder kan geconcludeerd worden dat alle zienswijzen ingediend zijn door directe belanghebbenden van het uit te voeren plan.

1.2 Indeling van deze nota

Per ingediende zienswijze tegen het ontwerp projectplan Waterwet is een samenvatting van de zienswijze opgenomen, de reactie van het waterschap en de conclusie. De consequenties voor het ontwerp projectplan Waterwet en de legger zijn aangegeven in de conclusie van elke zienwijze en hoofdstuk 3.

2. Zienswijzen tegen het ontwerpprojectplan

2.1 Reclamant 1 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

2.1.1 Samenvatting zienswijze

Door de wijzigingen in het watersysteem, zoals omschreven in het projectplan, verandert volgens reclamant de situatie voor de molen en haar biotoop dermate dat de Rijksdienst een negatief advies af geeft voor deze in het projectplan omschreven maatregelen. RCE verzoekt om het watersysteem niet aan te passen en de Molentak weer terug op de Legger te zetten.

Meer specifiek:

- a) Er wordt een nevengeul gerealiseerd en deze heeft een ongewenste negatieve invloed op de wateraanvoer naar de molen.
- b) Reclamant is het niet eens met de afwaardering van de Molentak door deze van de legger af te halen. Hierdoor verdwijnt de functie van de molentak waardoor deze mogelijk geen of minder water zal krijgen in de toekomst. De historische situatie wordt onherkenbaar.
- c) Reclamant is het niet eens met de aanleg van een nieuwe vijver op een plek waar deze historisch gezien nooit heeft gelegen.
- d) De molen biedt een uitgelezen kans voor ontwikkelingen, zowel uit oogpunt van energie opwekking, toeristisch- recreatief als in relatie tot klimaatontwikkeling. Deze kansen zijn er niet meer nu de Molentak te weinig water krijgt.
- e) Er zijn voldoende andere mogelijkheden om vismigratie te combineren met het in stand houden van het waterrad, zonder dat daar grootschalige graafwerkzaamheden voor plaats hoeven te vinden. De gekozen maatregelen hebben niet de voorkeur voor reclamant.

2.1.2 Reactie waterschap Limburg

- a) Dit projectplan heeft geen invloed op de mogelijke watertoevoer naar de molen bij reguliere debieten in de Geul tot 15 M3/s. Het aanleggen van de hoogwatergeul heeft alleen een effect op de loop en de waterdoorvoer door de huidige Geul tijdens perioden met sterk verhoogde afvoer (afvoeren groter dan 15 m3/s). De hoogwatergeul zorgt in die situaties, voor een verkleining van de kans op wateroverlast voor het gebied bovenstrooms van het plangebied en zorgt in die situaties voor het ontlasten van de Geul en de molentak ter hoogte van het Leeuwterrein.

De hoogwatergeul treedt pas in werking bij een peil in de Geul dat overeenkomt met de maximale stand van de bestaande molenstuw in de Geul, ter hoogte van de Kruitmolen. Deze stuw is en blijft onderdeel van de molenbiotoop. Het projectplan voorziet niet in maatregelen aan dit stuwwerk.

Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

- b) De Molentak is in het ontwerp leggerbesluit van de legger afgevoerd omdat de Molentak waterhuishoudkundig/afvoertechisch geen functie meer heeft. Dit bezien vanuit de legger, die van toepassing was ten tijde van het ontwerp legger besluit. De Molentak kan water blijven voeren. Praktisch gezien blijft de historische situatie herkenbaar.

Per 1 april 2019 is de nieuwe Keur van kracht, inclusief nieuwe beleidsregels. In de beleidsregels staat onder 3.1 sub j dat beken die een cultuurhistorische functie hebben, ook op de legger kunnen staan, ondanks dat de betreffende beek afvoertechisch geen functie heeft.

De legger zal op dit onderdeel worden aangepast. Door deze aanpassing zal de molentak

Kruitmolen als primaire watergang op de legger blijven staan. De uitvoering van het beheer en onderhoud blijft een verantwoordelijkheid van de eigenaar van de watergang.

De legger wordt op dit punt aangepast.

- c) De door reclamant bedoelde en op tekening aangegeven vijver werd aangelegd door de gemeente Valkenburg aan de Geul, in het kader van de herontwikkeling van het Leeuwbieterrein. Deze werk aangelegd na vaststelling van het bestemmingsplan Partiële herziening BP Kern 2010 - Herontwikkeling Leeuwbieterrein van de gemeente Valkenburg aan de Geul. De vijver maakt nadrukkelijk geen onderdeel van uit van het projectplan.
Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

- d) De Molentak valt qua maatregelen buiten dit projectplan. In het projectplan zijn alleen maatregelen opgenomen met betrekking tot de instroom van de Molentak. Het doel van dit projectplan is om het betrokken gedeelte van de Geul meer duurzaam en klimaatbestendig in te richten. Dit wordt bereikt door de aanleg van een hoogwatergeul, die bij sterk verhoogde afvoeren/ piekmomenten in werking treedt en de doorvoer capaciteit over dit deel van de Geul vergroot. Dit beperkt de kans op wateroverlast langs het stroomopwaarts gelegen deel van de Geul.

De aanwezige barrières voor vismigratie worden zoveel mogelijk weggehaald en er wordt achterstallig onderhoud gepleegd aan de oevers. Hierbij is het uitgangspunt dat de maatregelen nieuwe ontwikkelingen; wat betreft (operationeel) herstel van de molen niet méér belemmeren dan in de huidige situatie.

Met betrekking tot het opwekken van energie en het stuwen van water, kan reclamant afspraken maken met de eigenaar van de Molen en de bijbehorende stuw. Wij merken op dat voor operationeel herstel van de molen vooraf goedkeuring vereist is van het waterschap.

Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

- e) De in het projectplan bedoelde graafwerkzaamheden hebben tot doel het watersysteem ter plaatse meer klimaatrobust te maken. Ze hebben geen invloed op het watersysteem bij de molen in perioden dat de Geul ter plaatse een afvoer heeft van minder dan 15 m³/s. De hoogwatergeul en de daarvoor noodzakelijke graafwerkzaamheden leveren een positieve bijdrage aan de wateroverlastproblematiek bovenstrooms. De hoogwatergeul treedt pas in werking bij een peil in de Geul dat overeenkomt met de maximale stand van de bestaande molenstuw in de Geul, ter hoogte van de Kruitmolen. De drempelhoogte van de hoogwatergeul komt overeen met de bovenkant van de stuw-schuif in gesloten situatie. De maatregelen zijn daarom geen extra beperking voor eventueel toekomstige ontwikkelingen wat betreft (operationeel) herstel van de Molen en/of molenstuw en opzichte van de huidige situatie.

Een knelpunt voor de vismigratie is aan de orde als water in de geul gedurende een korte of langere tijd wordt gestuwd, bv ten behoeve van het (operationeel) herstel van de molen en molenstuw. Partijen zullen in dat verband nader overleggen óf en hoe (operationeel) herstel van de molen en molentak mogelijk is binnen de kaders; o.a. Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) waarin de Geul is opgenomen met de status "Natuurbeek" en onderdeel van de KRW en Natura 2000. Wij merken op dat voor operationeel herstel van de molen vooraf

goedkeuring vereist is van het waterschap. Dat overleg en de eventueel daaruitvolgende afspraken vallen buiten de scope van dit projectplan.

Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

2.1.3 Conclusie zienswijze 1

- a) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.
- b) De legger zal op dit onderdeel worden aangepast:
De molentak blijft met aanduiding primaire watergang op de legger van het waterschap Limburg. Echter met dien verstande dat aan de molentak geen waterhuishoudkundige-/afvoertechnische functie wordt toegekend en dat de eigenaar van de Molentak verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud.
- c) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.
- d) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.
- e) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

2.2 Reclamant 2 Stichting tot behartiging van belangen van watermolenexploitanten (SBW),

2.2.1 Samenvatting zienswijze

De zienswijze van SBW heeft betrekking op:

- a) Reclamant verwacht grote schade aan delen van het monument en het amoveren van de historische waterstructuur. Er is geen analyse gemaakt van de bestaande functie en werking van de monumentale watermolenstructuur als geheel en de afzonderlijke delen, het molenbiotoop, en de werking en functie van het waterrad en is daarom tegen de aanpassing van de waterstructuur;
- b) Het behoud van de toekomstige waterbouwkundige situatie voor de (beschermde) historische waarden, het waterrad en de watermolenbiotoop worden niet aangegeven. Dit is wel een belangrijk aspect in de belangenafweging. Reclamant wil graag aangetoond zien dat hier onderzoek naar wordt gedaan.
- c) De toe-en afvoer van water uit de Geul en het weglekken van water bij stuwen, welke direct noodzakelijk zijn voor het functioneren en het behoud van de watermolen en waterrad zijn niet inzichtelijk. Reclamant wil dat de Molentak op de legger blijft staan en water blijft doorvoeren.
- d) Om aan wettelijke kaders maar ook maatschappelijke kaders te voldoen meent reclamant dat door het waterschap eerst een gedegen, inzichtelijk, onderbouwd plan opgesteld moet worden waarin de afwegingen, wijzigingen en de gevolgen voor het rijksmonument, de watermolenstructuur en de watermolenbiotoop inzichtelijk gemaakt dienen te worden.

2.2.2 Reactie zie vorige

- a) Het doel van dit project is om dit deel van de Geul meer duurzaam en klimaatbestendig in te richten. Dit wordt bereikt door de afvoercapaciteit bij hoge wateraanvoer/ piekmomenten te verbeteren. Het systeem wordt zo ingericht dat op het moment van verhoogde afvoer (groter dan 15 m³/s), de beoogde hoogwatergeul in werking treedt. De in het projectplan omschreven maatregelen beperken een toekomstig (operationeel) herstel van de molen en molentak, bij reguliere afvoeren, niet ten opzichte van de huidige situatie.

De aan te leggen hoogwatergeul treedt in werking bij een waterstand die nagenoeg overeenkomt met de maximaal in te stellen stand van de molenstuw. De drempelhoogte van de hoogwatergeul komt overeen met de bovenkant van de stuw-schuif in gesloten situatie. De barrière voor vismigratie wordt weggehaald en er wordt achterstallig onderhoud gepleegd aan de oevers. Hierbij houden wij rekening met toekomstige ontwikkelingen en historische waarden.

Na uitvoering van de maatregelen zoals omschreven in het projectplan, kan bij een reguliere aanvoer dezelfde hoeveelheid water door de Molentak afgevoerd worden als in de huidige situatie.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijze wordt door de eigenaar van de molen en molenstuw, de gemeente Valkenburg, onderzocht óf (operationeel) herstel van van de molen en molenstuw mogelijk is binnen de kaders; o.a. Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) waarin de Geul is opgenomen met de status "Natuurbeek" en onderdeel van de KRW en Natura 2000. Dit onderzoek en eventuele vervolg afspraken en/of maatregelen vallen buiten de scope van dit projectplan.

Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

- b) Uitgangspunt voor de in dit projectplan omschreven maatregelen zijn afspraken die gemaakt zijn met de gemeente Valkenburg aan de Geul, Waterschap Limburg, Wijckerveste en de stichting Visstandbeheercommissie Geul en Zijbeken, in het kader van de bestemmingsplan-procedure "Inrichting Leeuwterrein". Deze zijn verwoord in de brief van 29 mei 2018, kenmerk 099445766 van de gemeente Valkenburg.

De in het projectplan omschreven maatregelen werken extra niet beperkend voor eventueel (operationeel) herstel van de molen en/of molenstuw. Nader onderzoek naar mogelijkheden voor (operationeel) herstel van de molen en/of molenstuw is daarom in het kader van dit projectplan niet noodzakelijk.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijze wordt door de eigenaar van de molen en molenstuw, de gemeente Valkenburg aan de Geul, onderzocht óf vismigratie optimaal gecombineerd kan worden met wateraanvoer door de Molentak in casu herstel van de molen en molenstuw.

In dat verband is onder meer relevant: Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) waarin de Geul is opgenomen met de status "Natuurbeek" en onderdeel van de KRW en Natura 2000. Wij merken op dat voor operationeel herstel van de molen vooraf goedkeuring vereist is van het waterschap.

Dit onderzoek, overleg en de daaruitvolgende afspraken vallen buiten de scope van dit projectplan.

Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

- c) Zie RCE. Dit projectplan voorziet niet in maatregelen aan de molenstuwen. De situatie wat betreft eventueel lekwater verandert niet als gevolg van de maatregelen zoals opgenomen in dit projectplan.

De drempelhoogte van de hoogwatergeul komt overeen met de bovenkant van de stuw-schuif in gesloten situatie. Op deze wijze gaat er een afvoer van 15 m³/s door de Geul voordat de hoogwatergeul in werking treedt mee gaat doen in de afvoer van het water. Dit houdt in dat alleen in het geval van piekbuien de hoogwatergeul in werking treedt. Bij een reguliere aanvoer én bij piekaanvoeren kan er water door de Molentak blijven stromen. Het is mogelijk de molentak op de legger te plaatsen, met de aantekening dat het hier een cultuurhistorische watergang betreft, zonder water waterhuishoudkundige/afvoertechnische functie. Het beheer en onderhoud blijft de verantwoordelijkheid van de eigenaar van de watergang.

De legger wordt op dit punt aangepast.

- d) Het waterschap is van mening dat de wettelijke en maatschappelijke kaders rondom de planvorming van dit gebied, voldoende zijn vastgelegd in het bestemmingsplan en onderhavig projectplan van de gemeente Valkenburg aan de Geul en het Waterschap Limburg.

De watermolenbiotop, de watermolenstructuur en dat deel van het rijksmonument dat het waterrad in zich heeft, vallen buiten het plangebied van dit projectplan.

Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

2.2.3 Conclusie zienswijze 2

- a) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.
- b) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.
- c) Alleen de legger wordt op dit punt aangepast. (zie punt 3, wijzigingen projectplan en legger)
- d) Het projectplan en/ of de legger wordt op dit punt niet aangepast.

3. Wijzigingen projectplan en legger

De ingediende zienswijzen leiden niet tot een wijziging van het projectplan, wel wordt de legger aangepast met dien verstande dat de Molentak op de legger wordt opgenomen uitsluitend ten behoeve van de cultuurhistorische functie van de watergang, waarbij de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van de Molentak bij de eigenaar van de watergang ligt.